

Átláthatósági Mintaszabályzat települési önkormányzatok számára

„...” önkormányzatának
„...”/20,„...” („...”. „...”.) rendelete

„...” Önkormányzata működésének és gazdálkodásának az átláthatóságáról

A helyi közhatalom gyakorlásának átláthatósága kiemelkedően fontos közérdek, ami akkor biztosított, ha a települési önkormányzatok

- által kezelt közérdekű adatokat bárki megismerheti,
- döntéshozatala átlátható,
- költségvetése közérthető,
- szerződésai bárki számára hozzáférhetők,
- által kiírt közbeszerzések adatai bárki számára elérhetőek,
- vezetőinek vagyoni helyzetét bárki nyomon követheti, végül
- által tulajdonolt vállalatok gazdálkodását bárki megismerheti.

E célok megvalósulása érdekében [TELEPÜLÉS MEGNEVEZÉSE] önkormányzata az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában foglalt hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Értelmező rendelkezés

1. §

(1) E rendelet alkalmazásában:

1. *adatkezelő*: az önkormányzat, a polgármesteri hivatal, a gazdasági társaság, az alapítvány, valamint a költségvetési szerv
2. *Áht.*: az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
3. *alapítvány*: az az alapítvány, valamint az a közalapítvány, amely tekintetében az önkormányzat alapítói jogokat gyakorol
4. *gazdasági társaság*: az önkormányzat többségi befolyása alatt álló gazdasági társaság
5. *Infotv.*: az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
6. *Kgttv.*: a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény
7. *Knytv.*: a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény
8. *költségvetési szerv*: az önkormányzat által irányított költségvetési szerv
9. *közei hozzátartozó*: a Polgári Törvénykönyvben meghatározott fogalom
10. *közérdekű adatok fődala*: az adatkezelő által a honlapjának a nyitóoldalán elhelyezett linkről elérhető azon weboldal vagy weboldalak, amelyen vagy amelyekben az adatkezelő a jogszabályban foglalt előírásokon alapuló közzétételi kötelezettségét teljesíti
11. *közérdekű bejelentés*: a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvényben meghatározott panasz és közérdekű bejelentés

12. *önkormányzat*: [TELEPÜLÉS MEGNEVEZÉSE] Önkormányzata
13. *polgármesteri hivatal*: [TELEPÜLÉS MEGNEVEZÉSE] Polgármesteri Hivatala
14. *üzleti titok védelméről szóló törvény*: az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény.

(2) Ahol a rendelet közzétételt említ, azon olyan fájlformátumban való közzétételt kell érteni, amely lehetővé teszi képként tárolt szöveges tartalom esetén is a szöveges tartalomban való keresést.

(3) A közzététel során felismerhetetlenné kell tenni

a) a célhoz kötöttség elvére is figyelemmel a közérdekből nyilvános adatnak nem minősülő személyes adatot,

b) a minősített adatot,

c) az Infotv. 27. § (3) bekezdésére is figyelemmel az üzleti titok védelméről szóló törvény 1. § (1) bekezdése szerinti üzleti titkot és az üzleti titok védelméről szóló törvény 1. § (2) bekezdése szerinti védett ismeretet, továbbá

d) azt az adatot, amelynek megismerhetőségét törvény mérlegelést nem engedően kizárja.

2. A közérdekű adatok közzététele, valamint a közérdekű adatok megismerésére irányuló igény teljesítése

2. §

Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Szervezeti, személyzeti adatok”, „Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok” és „Gazdálkodási adatok” megjelöléssel linkeket helyez el, és az e linkekről elérhető weboldalakon közzéteszi az Infotv. 1. melléklete szerinti általános közzétételi listában meghatározott adatokat.

3. §

(1) Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Adatigénylés” megjelöléssel linket helyez el, és az erről a linkről elérhető weboldalon közzéteszi

a) az adatigényléshez szükséges jogi tájékoztatást, amely tartalmazza az adatigénylés folyamatát végigkövető, a határidőkről és a jogi lehetőségekről, valamint a személyes adatok ahhoz kapcsolódó kezeléséről szóló tájékoztatást,

b) az arra vonatkozó tájékoztatást, hogy az adatkérő kizárhatja az adatkérése és az arra az adatkezelő által adott válasz nyilvánosságra hozatalát,

c) az adatigénylés teljesítésének koordinálására kijelölt munkatárs nevét, telefonszámát és az adatigénylés fogadására kijelölt elektronikus levélcímet, valamint

d) ha az adatigénylő közérthető tájékoztatást követően azt nem zárta ki, az adatkezelőnek küldött adatigényléseket és az azokra adott válaszokat a válaszadást követő [XXX≥15] napon belül.

(2) Az adatkezelő gondoskodik arról, hogy az adatigénylés fogadására megjelölt elektronikus levélcímre érkező elektronikus levél beérkezéséről az elektronikus levél feladója elektronikus úton automatikus, az adatkezelő által a küldőtől kapott elektronikus levél szövegét is tartalmazó visszaigazolást kapjon.

4. §

„A” verzió

Az adatkezelő az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel lemond az Infotv. 29. § (3) bekezdésének második mondatában foglalt lehetőség alkalmazásáról és a kezelésében lévő közérdekű adat, valamint közérdekből nyilvános adat megismerésére irányuló igény teljesítéséért nem állapít meg költségtérítést.

„B” verzió

Az adatkezelő az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, eltérően a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) kormányrendelet 3. § (1) bekezdésében foglaltaktól, a kezelésében lévő közérdekű adat, valamint közérdekből nyilvános adat megismerésére irányuló igény teljesítéséért kizárólag abban az esetben állapít meg költségtérítést, amennyiben az adatigénylés teljesítéséhez szükséges munkaerő-ráfordítás tartama meghaladja a [XXX≥40] munkaórát.

5. §

Az adatkezelő az adatokat olyan formában teszi közzé, amelyből naptári nap szerint megállapítható az adatok közzétételének időpontja.

3. Az adatkezelő működésének és gazdálkodásának az átláthatósága

6. §

(1) Az önkormányzat a közérdekű adatok főoldalán „Döntéshozatal” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon elektronikusan kereshető formában közzéteszi

a) legkésőbb a képviselőknek szóló meghívók kiküldését követő három munkanapon belül az önkormányzat valamennyi képviselőtestületi és bizottsági ülésének napirendjét;

b) legkésőbb a képviselőtestületi tagok számára történő elérhetővé tételét követő három munkanapon belül a képviselőtestület napirendjén szereplő valamennyi, nyílt ülésen tárgyalandó előterjesztést;

c) legkésőbb a bizottsági tagok számára történő elérhetővé tételét követő három munkanapon belül a bizottság napirendjén szereplő valamennyi, nyílt ülésen tárgyalandó előterjesztést;

d) a képviselőtestületi ülést követő 15 napon belül a képviselőtestületi ülés jegyzőkönyvét, az ülésen készült hang- és/vagy képfelvételt, valamint a név szerinti szavazás eredményét;

e) a bizottsági ülést követő 15 napon belül a bizottsági ülés jegyzőkönyvét, az ülésen készült hang- és/vagy képfelvételt, valamint a név szerinti szavazás eredményét.

7. §

(1) Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Javadalmazás” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az adatkezelő az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi

a) az Infotv. 1. melléklet III. 2. pontja szerinti adatokat, valamint a Kgttv. 2. § (1)–(2) bekezdéseiben foglalt adatokat;

b) a polgármester, az alpolgármester, a tanácsnok, a bizottsági elnök, a bizottsági alelnök, valamint a bizottsági tagok nevét, tiszteletdíját, költségtérítését és természetbeni juttatásait;

c) a tanácsnok által ellátott feladatok jegyzékét és a tanácsnok előző évi munkájáról készített beszámolót.

8. §

(1) Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Szerződések” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az adatkezelő az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi az általa megkötött polgári jogi szerződések listáját, amely tartalmazza a szerződéskötés dátumát, a szerződő fél nevét, a szerződő fél adószámát, a szerződés azonosítószámát, a szerződés tárgyát a szerződés értékét olyan módon, hogy a szerződés alapján az adatkezelő által teljesített kifizetés összege megállapítható legyen.

(3) Amennyiben az erre vonatkozó adat az adatkezelő rendelkezésére áll, az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi az arra vonatkozó információt, hogy a szerződés megkötésére az önkormányzat képviselőtestületének határozata alapján vagy a polgármester saját hatáskörében eljárva került sor.

(4) Keretszerződés esetében az adatkezelő közzéteszi az az alapján ténylegesen teljesített kifizetések összegét legalább negyedévente.

(5) Az adatkezelő az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon a szerződés megkötését követő 30 napon belül – a szerződés (2) bekezdés szerint közzétett adatai mellett feltüntetett elérhetőséggel – közzéteszi az általa kötött polgári jogi szerződéseket oldalhű másolatban, valamint a szerződés szövegének elektronikusan kereshetőségét lehetővé tévő formátumban.

(6) Az adatkezelő a (4) bekezdés alkalmazása során mellőzheti az egymillió forintnál kisebb értékű szerződések közzétételét.

(7) Az adatkezelő biztosítja a (4) bekezdés alapján közzétett szerződések szabadszavas elektronikusan kereshetőségét, valamint az adatkezelővel szerződő fél neve és a szerződéskötés dátuma szerinti elektronikus kereshetőségét.

(8) A (2)–(5) bekezdés szerint közzétett adatok a szerződés megszűnését követő ötödik naptári év utolsó napját követően távolíthatóak el.

9. §

(1) Az önkormányzat a közérdekű adatok főoldalán „Alapítványok és Költségvetési Szervek” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi az alapítványok és a költségvetési szervek listáját.

(3) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi az alapítványok

a) ügyvezető szerve tagjainak a nevét,

b) felügyelő szerve tagjainak a nevét,

c) módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szervezeti-működési szabályzatát,

d) módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt létesítő okiratát,

e) beszámolóját és az ahhoz kapcsolódó könyvvizsgálói jelentést, valamint – ha ennek készítésére köteles – a közhasznúsági mellékletet.

(4) A (3) bekezdés *e)* pontjában megjelölt adatokat az ezen adatok alapítvány általi közzétételére vonatkozó határidőt követő 30 napon belül kell közzétenni. A (3) bekezdés *a) – d)* pontjaiban megjelölt adatokat azok módosulását követő 30 napon belül közzé kell tenni.

(5) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi valamennyi költségvetési szerv vezetőjének a nevét, módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt létesítő okiratát, valamint a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szervezeti-működési szabályzatát. Ezeket az adatokat a módosulásukat követően 30 napon belül közzé kell tenni.

(6) Az alapítvány és a költségvetési szerv az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalra mutató linket helyez el a saját honlapjának nyitó oldalán „Közzététel” elnevezéssel.

10. §

(1) Az önkormányzat a közérdekű adatok főoldalán „Gazdasági Társaságok” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi

a) a gazdasági társaságok;

b) az *a)* ponton kívül az önkormányzatot megillető tulajdoni hányadot megjelölve, a tulajdoni arány mértékétől függetlenül valamennyi az önkormányzat tulajdonosi részvételével működő gazdálkodó szervezet;

c) az alapítványt megillető tulajdoni hányadot megjelölve, a tulajdoni arány mértékétől függetlenül alapítvány tulajdonosi részvételével működő valamennyi gazdálkodó szervezet listáját.

(3) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi a (2) bekezdésben megjelölt jogalanyok

a) ügyvezető szerve tagjainak a nevét,

b) felügyelő szerve tagjainak a nevét,

c) módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szervezeti-működési szabályzatát,

d) módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt létesítő okiratát,

e) üzleti tervét

f) számvitelről szóló törvény szerinti beszámolóját, az ahhoz kapcsolódó könyvvizsgálói jelentést, és – ha annak készítésére köteles – közhasznúsági mellékletét.

(4) A (3) bekezdés *e) – f)* pontjaiban megjelölt adatokat az ezen adatok közzétételére vonatkozó határidőt követő 30 napon belül kell közzétenni. A (3) bekezdés *a) – d)* pontjaiban megjelölt adatokat azok módosulását követő 30 napon belül közzé kell tenni.

(5) A gazdasági társaságra vonatkozóan a Kgttv. 2. § (3) bekezdésében megjelölt adatokat is közzé kell tenni az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon.

(6) A (2) bekezdésben megjelölt jogalany az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalra mutató linket helyez el a saját honlapjának nyitó oldalán „Közzététel” elnevezéssel.

4. A vagyonyilatkozatok átláthatósága

11. §

(1) Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Vagyonyilatkozatok” megjelöléssel linket helyez el

(2) Az adatkezelő az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi az önkormányzat képviselőjének, továbbá az ott írt feltétel teljesülése esetén a (3) bekezdésben felsoroltaknak a vagyonyilatkozatát legkésőbb a vagyonyilatkozat tételt követő 15 napon belül.

(3) Az érintett személy kifejezett, írásbeli hozzájárulása esetén a (2) bekezdésben meghatározottaknak megfelelően kell közzétenni

a) az önkormányzati képviselővel közös háztartásban élő közeli hozzátartozója;

b) az önkormányzat bizottsága nem képviselő tagja és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója;

c) a nem képviselő alpolgármester és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója;

d) a gazdasági társaság képviselőjére jogosult személy és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója;

e) az alapítvány képviselőjére jogosult személy és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója;

f) a költségvetési szerv képviselőjére jogosult személy és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója

vagyonyilatkozatát.

(4) Amennyiben vállalják a vagyonyilatkozat elektronikusan kereshető formátumban történő elkészítését és erre kiterjedően is kifejezett, írásbeli hozzájárulást tesznek, a (2) bekezdésben meghatározott személyek vagyonyilatkozatát oldalhű másolatban, valamint elektronikusan kereshető formátumban kell közzétenni.

(5) Az önkormányzat képviselőjének, továbbá a (3) bekezdésben felsorolt többi személy valamennyi vagyonyilatkozatának a vagyonyilatkozat tételére vonatkozó kötelezettséget keletkeztető jogviszony fennállásától az e jogviszony megszűnését követő naptári év utolsó napjáig kell elérhetőnek lennie.

(6) Az önkormányzat vagyonyilatkozat-vizsgáló bizottsága az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi az önkormányzat képviselőjének a vagyonyilatkozatára vonatkozó vagyonyilatkozati eljárás során hozott döntését és annak írásba foglalt indokolását.

(7) Az önkormányzat vagyonyilatkozat-vizsgáló bizottsága a (3) bekezdésben meghatározott személy vagyonyilatkozatára vonatkozó vagyonyilatkozati eljárás során hozott döntését és annak írásba foglalt indokolását az érintett személy erre irányuló kifejezett, írásos hozzájárulása esetén teszi közzé az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon.

(8) A (3) bekezdésben meghatározott személyek cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes kiskorú közeli hozzátartozójának a vagyonyilatkozata, valamint az önkormányzat vagyonyilatkozat-vizsgáló bizottsága által a vagyonyilatkozatára vonatkozó vagyonyilatkozati eljárás során hozott döntés és annak írásba foglalt indokolása kizárólag a

kiskorú személy törvényes képviselőjének kifejezett, írásbeli hozzájárulása esetén hozható nyilvánosságra.

5. Az önkormányzat költségvetésének átláthatósága

12. §

(1) Az önkormányzat a közérdekű adatok főoldalán „Költségvetés” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi

a) az elfogadását követő 15 munkanapon belül a költségvetését, valamint szöveges formátumban az elfogadott költségvetés indokolását;

b) az adatszolgáltatás teljesítését követő 15 munkanapon belül a Magyar Államkincstárnak az Áht. 108. § (1) bekezdés, valamint az Áht. 108/A. § alapján szolgáltatott adatokat gépi feldolgozásra alkalmas, szöveges formátumban;

c) elfogadásuktól számított 15 munkanapon belül az elemi költségvetés módosításait, a költségvetés végrehajtásáról szóló évközi beszámolókat, az éves beszámolót és a zárszámadást; valamint

d) elfogadásukat követő 60 munkanapon belül a költségvetés és az éves beszámoló közérthető, ábrákkal illusztrált változatát.

(3) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi a költségvetési tervezés folyamatának minden olyan dokumentumát, amelyet a képviselőtestület elé terjesztettek vagy a képviselőtestület tagjainak megküldtek, legkésőbb a beterjesztést, illetve a megküldést követő három munkanapon belül.

13. §

(1) Az önkormányzat a közérdekű adatok főoldalán „Pályázatok” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi

a) a Knytv. 1. § (1) bekezdés a)–d) pontjaiban meghatározott szervezetek által vagy nevében kezelt pénzügyi forrásból finanszírozott támogatás elnyerése érdekében benyújtott pályázatok és más hasonló kérelmek listáját;

b) a pályázatban vagy más hasonló kérelemben igényelt támogatás pontos összegét;

c) a pályázat vagy más hasonló kérelem elbírálásának várható időpontját;

d) a pályázat vagy más hasonló kérelem eredményeként elnyert támogatás pontos összegét;

e) a pályázat vagy más hasonló kérelem eredményeként elnyert támogatásra vonatkozó támogatási szerződést;

f) a pályázat vagy más hasonló kérelem alapján végrehajtott tevékenységről készített beszámolót.

7. A közbeszerzések és a beszerzések átláthatósága

14. §

(1) Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Közbeszerzések” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az adatkezelő az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzéteszi

a) az Infotv. 1. melléklet III. 8. pontja szerinti adatokat,

b) az elektronikus közbeszerzési rendszerben történő közzététellel egyidejűleg az ajánlatkérőként az elektronikus közbeszerzési rendszerben közzétett dokumentumokat, az eljárás azonosítóját és az eljárásra mutató linkeket;

c) az ajánlattételi felhívások megküldésével egyidejűleg a hirdetmény közzététele nélküli közbeszerzési eljárásban meghívott ajánlattevők nevét;

d) amennyiben az erre vonatkozó adat az adatkezelő rendelkezésére áll, meghívásos közbeszerzési eljárás esetén a részvételi felhívás kibocsátásával egyidejűleg az arra vonatkozó megállapításokat tartalmazó iratot, hogy a meghívott ajánlattevők nem állnak egymással olyan viszonyban, amely korlátozza a tisztességes versenyt.

(3) Az adatkezelő a (2) bekezdés alapján közzétett adatok szerinti közbeszerzés és az ezen közbeszerzéshez kapcsolódó, a 8. § alapján közzétett szerződés között egymásra mutató linket helyez el.

15. §

(1) Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Közbeszerzési értékhatárt el nem érő értékű beszerzések” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az adatkezelő az adat keletkezését követő 15 munkanapon belül az (1) bekezdésben meghatározott linkről elérhető weboldalon közzétesz minden egymillió forintot meghaladó összegű beszerzési eljárásban

a) kibocsátott ajánlattételi felhívást;

b) az ajánlatok bírálatáról készült jegyzőkönyvet vagy más hasonló iratot;

c) a győztes ajánlattevővel megkötött szerződéseket és a szerződések mellékleteit, valamint azok módosításait; továbbá

d) a teljesítésről tájékoztató dokumentumot.

8. A közérdekű bejelentők védelme

16. §

(1) Az adatkezelő a közérdekű adatok főoldalán „Közérdekű Bejelentések” megjelöléssel linket helyez el.

(2) Az adatkezelő az (1) bekezdésben megjelölt linkről elérhető weboldalon közzéteszi

a) a közérdekű bejelentések fogadásának és intézésének, valamint tartalmuk kivizsgálásának az adatkezelő által alkalmazott eljárásrendjéről szóló szabályzatot.

b) a közérdekű bejelentők védelmére vonatkozó jogszabályi előírások ismertetését;

c) az a) pontban meghatározott szabályzat alapján készített, közérthetően fogalmazó, folyamatábrát is tartalmazó ismertetést a közérdekű bejelentések kezeléséről;

d) a közérdekű bejelentések adatkezelő által történő fogadásának és intézésének, valamint a közérdekű bejelentés tartalma kivizsgálásának az adatkezelőnél alkalmazott eljárásrendjét;

e) a közérdekű bejelentések fogadására szolgáló elektronikus levelezési címet vagy olyan párbeszédablak vagy felület elérhetőségét, amelyen keresztül a közérdekű bejelentés közvetlenül megtehető.

(3) Az adatkezelő gondoskodik arról, hogy a közérdekű bejelentések fogadására megjelölt elektronikus levélcímre érkező elektronikus levelek beérkezéséről az elektronikus levél feladója elektronikus úton automatikus, az Adatkezelő által a küldőtől kapott elektronikus levél szövegét is tartalmazó visszaigazolást kapjon.

(4) Az önkormányzat dönthet úgy, hogy a többi adatkezelőre is kiterjedően gondoskodik az (1)–(3) bekezdésben foglalt előírások végrehajtásáról. Ebben az esetben az adatkezelő által – az önkormányzat kivételével – a közérdekű adatok főoldalán elhelyezett „Közérdekű Bejelentések” link az önkormányzat által létrehozott közérdekű adatok főoldalán elhelyezett „Közérdekű Bejelentések” megjelöléssel elhelyezett linkre kell mutasson.

9. Az átláthatósági biztos

17. §

(1) Az adatkezelőt e rendelet alapján terhelő kötelezettségek, valamint a más jogszabályban az adatkezelő részére előírt közzétételi kötelezettség teljesítését az önkormányzat által megbízott vagy alkalmazott átláthatósági biztos ellenőrzi.

(2) Az önkormányzat az átláthatósági biztos feladatok ellátására a 2011. évi CLXXV. törvény hatálya alá eső szervezet is megbízhat.

(3) Az önkormányzat a közérdekű bejelentések kivizsgálásával, valamint a közérdekű bejelentések alapján szükséges intézkedések megtételével összefüggő feladatok ellátását az átláthatósági biztosra bízhatja.

(4) Az átláthatósági biztos évente tájékoztatja az önkormányzat közgyűlését az e rendeletben előírtak teljesüléséről, valamint szükség esetén a közgyűlés által történő rendkívüli meghallgatást vagy a polgármester intézkedését kezdeményezi.

10. Záró rendelkezések

18. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel – [XXXX XX XX] napján lép hatályba.

(2) E rendelet „” §-a [YYYY YY YY] napján lép hatályba.

(3) Az adatkezelő az e rendelet hatálybalépését megelőző [Z] éven belül kötött, nettó ötmillió forintot meghaladó értékű polgári jogi szerződéseket folyamatosan, de legkésőbb [XXXX XX XX] napjáig közzéteszi a 8. §-ban foglaltak szerint eljárva, feltéve, hogy a szerződéssel összefüggésben a 8. § (7) bekezdése szerinti körülmény nem következett be.

Általános Indokolás

Az Átlátszó.hu, a K-Monitor és a Transparency International Magyarország (a továbbiakban: TI-Magyarország) Ez a Minimum! néven korrupcióellenes programot hirdetett az önkormányzatok számára. A 2019. évi helyhatósági választások 389 jelöltje csatlakozott az Ez a Minimum! programhoz, és közülük 60 településen 184-en szereztek mandátumot, 16 jelöltet pedig polgármesterré választottak. A kezdeményezéssel azért álltunk elő, mert az a meggyőződésünk, hogy a helyi közhatalom-gyakorlás átláthatósága kiemelkedő súlyú közérdek. Ez a közérdek akkor fog a gyakorlatban érvényesülni, ha az önkormányzatok által kezelt adatok bárki számára könnyen hozzáférhetőek lesznek, ha a polgárok számára közérthető az önkormányzat döntéshozatala, költségvetése, és ha részt is vehetnek annak megtervezésében. Legalább ilyen mértékben fontos a közpénzekkel történő helyhatósági gazdálkodás nyomon követhetősége, amihez elengedhetetlen az önkormányzati szerződések megismerhetősége, valamint az, hogy az önkormányzat gondos gazdaként szervezze meg a közbeszerzéseket. És természetesen az önkormányzatokkal szemben támasztott követelmények az önkormányzati tulajdonban álló vállalatokra is vonatkoznak. Ezeknek a döntéshozatala, a gazdálkodása, a beruházásai és a vezetőinek juttatott javadalmazás ugyancsak átlátható kell legyen.

A jelen önkormányzati rendelet tervezet (a továbbiakban: tervezet) abból a feltételezésből indul ki, hogy a nyilvánosság azért fontos és hatékony a korrupció visszaszorításáért folytatott küzdelemben, mert megnehezíti a visszaélések letagadását. Naivitás lenne azonban a részünkről azt feltételezni, hogy a nyilvánosság rövid távon ennél érdemben többre képes. Mivel önmagában nem akadályozza meg a korrupció kialakulását, a nyilvánosságnak végsősoron korlátozott a hatása a korrupció elleni küzdelemben. A jelentőségét azáltal fejt ki, hogy megnehezíti a megtörtént visszaélés letagadását, és ennek köszönhetően minden másnál hatékonyabban járul hozzá a korrupció kockázatosává válásához. Vagyis, ha a korrupció elkövetését nem is akadályozza meg, annak büntetlenül maradását jó eséllyel igen.

A korrupció megvalósítóira leselkedő kockázatok fokozása, a lebukás nagyobb veszélye azonban mit sem ér, ha az erre rendelt hatóságok (tágabb értelemben a kormány) nem reagál megfelelően a feltárt visszaadásokra. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján okkal tartunk attól, hogy a korrupcióval szemben fellépni köteles hatóságok (például a rendőrség, az adóhatóság, az ügyészség, a számvevőségek, de az önkormányzatok esetében a kormányhivatalok is) továbbra sem fogják megfelelően ellátni a feladataikat, vagy e tekintetben szelektívek lesznek. A hatóságok tétlenségben megnyilvánuló mulasztásának következményeit a civil szervezetek nem tudják orvosolni. A javaslataink elfogadása ennek ellenére megnehezíti a korrupcióban érintett szereplők helyzetét. Az elkövetőknek a korrupció kifejtése, azaz a saját bűnös magatartásuk, míg a hatóságoknak a korrupció tétlen tolerálása válhat egyre kockázatosabbá akkor, ha a visszaélések részletei nyilvánosságra kerülnek.

Hosszabb távon persze a nyilvánosság többre is képes. Senkiről sem feltételezhetjük, hogy élvezettel hoz nyilvánosságra saját magára nézve kellemetlen következményekkel járó információkat. Ezért alappal tehetjük fel, hogy idővel a nyilvánosságra hozatali kötelezettség is kellő visszatartó erővel fog bírni. Ha másért nem, hát azért, mert korruptnak lenni és önmagát lebuktatni bárki számára „ciki”, ezért a saját magatartás kontrolljában igenis komoly tényezővé válhat a nyilvánosságból következő lebukás lehetőségétől való félelem.

Nem szabad azonban megvárni, amíg a nyilvános megszégyenülés veszélye önmagában elegendő lesz ahhoz, hogy a hatalom birtokosai ne éljenek vissza a lehetőségeikkel és a polgárok bizalmával. Éppen azért a tervezet által szabályozott területeken túlmenően is számottevő szabályozási feladatok mutatkoznak. A tervezet ugyanis kizárólag amolyan

„csővégi” megoldásokat kínál, aminek gyakorlati megvalósításától azt várhatjuk, hogy érdemben javul a helyi közhatalom-gyakorlásnak, vagyis a döntéseknek és a döntések okainak, valamint a helyben elköltött közpénzek sorsának az átláthatósága. Szükség van azonban arra is, hogy az önkormányzatok mindazokon a területeken, ahol a tervezet a keletkező adatok nyilvánosságra hozatalát írja elő, megalkossák azokat az eljárási szabályokat is, amelyek garantálják a becsületes, tisztességes és törvényes helyhatósági működést. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az önkormányzatoknak a tervezetben javasolt témakörök szabályozásán túl önálló szabályozást kell alkotniuk a közbeszerzésekre, a szerződéskötés és a kötelezettségvállalás rendjére, a vagyongazdálkodásra, az ingatlanhasznosításra, a közérdekű bejelentők védelmére és még számos egyéb területre vonatkozóan. A tervezet mindössze kijelöli a további szabályozást igénylő területeket, azonban nem tartalmaz javaslatot a jelzett összefüggések konkrét szabályozására.

Arra is rá kell mutatni, hogy a tervezet túlmutat az Átlátszó.hu, a K-Monitor és a TI-Magyarország által kezdeményezett Ez a Minimum! programon. Sokkal erőteljesebb szabályozási elképzelésekkel áll elő, és átfogóan javasolja szabályozni az adatnyilvánosságot, valamint a közzétételi gyakorlatot az önkormányzatok működésében mutatkozó tipikus korrupciós kockázatok területén.

Végül de nem utolsósorban rá kell mutassunk a tervezet jogforrási természetéből következő egyik sajátosságra is. Önkormányzati rendelet lévén a tervezet nem mehet szembe a „magasabb szintű” jogszabályokkal. Mivel tiszteletben kell tartania a jogforrások hierarchiáját, a tervezetben foglalt szabályozás nem vállalkozhat a törvények és a kormányrendeletek hiányosságainak, még kevésbé a központi hatalom által a jogalkotás révén tudatosan létrehozott korrupciós csapdahelyzeteknek a teljes körű orvoslására. Így például a tervezet nem képes a vagyonyilatkozatok rendszerében, a közérdekű adatok nyilvánossága terén, vagy éppen a közbeszerzések körében mutatkozó strukturális hibák kijavítására. Ezeket a korrupciós csapdákat a hatalom birtokosai tudatosan idézték elő, megszüntetésük és következményeik elhárítása is az ő feladatuk.

A javasolt rendelkezések életbe léptetésével összefüggésben arra is rá kell mutassunk, hogy míg a „papír türelmes”, és bármely elgondolás felvázolását lehetővé teszi, addig az eltervezett megoldások gyakorlati bevezetése igen összetett folyamat. E folyamat során figyelemmel kell lenni a tervezet szerinti intézkedések megvalósításához szükséges informatikai fejlesztési igényekre, valamint az esetleg szükséges humán erőforrás rendelkezésére állására. Mindez nem utolsósorban pénzkérdés is, ezért a tervezet szerinti átláthatósági intézkedések végrehajtásához szükséges pénzügyi fedezetről célszerű a 2020. évi önkormányzati költségvetés tervezésekor gondoskodni.

Részletes Indokolás

az 1. §-hoz

A tervezet 1. §-a által bevezetett értelmező rendelkezések nemcsak a tervezet fogalmi kereteit, de egyszersmind annak szervi hatályát is kijelölik. Az 1. §-ból kitűnően a tervezet az önkormányzati testületen és a helyhatósági igazgatási apparátuson túl az önkormányzat többségi befolyása alatt álló gazdasági társaságokra, valamint az önkormányzat által létrehozott alapítványokra, és az önkormányzat által irányított költségvetési szervekre is kiterjed. A tervezet a hatálya alá tartozó szervezeteket, ahol ez indokolt, gyűjtőnévvel (*adatkezelő*) illeti. Fontos rámutatni arra, hogy a tervezet tárgyi hatálya túlmutat az értelmező rendelkezésben foglalt szervezeteken, így például az önkormányzati vállalatokra vonatkozó rendelkezések nemcsak az önkormányzat többségi befolyása alatt álló gazdasági társaságokra, hanem

valamennyi önkormányzati érdekeltségű gazdálkodó szervezetre kiterjednek. A tulajdoni hányad mértékétől függetlenül az önkormányzati alapítású alapítványok tulajdonosi részvételével működő cégek is a tervezet hatálya alá tartoznak.

A tervezet rendszerében kiemelt jelentőséggel bír a közérdekű adatok főoldala, amely a gyakorlatban a tervezet szerinti adatkezelő honlapjának a nyitóoldalán elhelyezett linkről elérhető egy vagy több weboldalt foglal magában. A közérdekű adatok főoldala arra szolgál, hogy azon az adatkezelő a tájékozódni akaró polgárok számára jól kereshető, könnyen értelmezhető és áttekinthető struktúrában tegyen hozzáférhetővé minden olyan adatot, amelynek a közzétételét jogszabály írja elő. A közérdekű adatok főoldalának és az arról elérhető további weboldalnak a létrehozása, valamint a tervezet által közzétenni rendelt adatoknak a megfelelő formátumban történő közzététele egyrészt informatikai fejlesztéseket igényel, másrészt adott esetben az adatkezelők, elsőrendűen az önkormányzatok rendelkezésére álló humán erőforrás bővítését, vagy a jelenleginél hatékonyabb kihasználást igényeli.

A tervezet az értelmező rendelkezéseket követően szabályozza a közzététel alól mentes, és ezért a közzétételt megelőzően kitakarandó adatok körét. A tervezet egységesen az üzleti titkot és a közérdekből nyilvános adatnak nem minősülő személyes adatot, valamint a minősített adatot és azt az adatot engedi kitakarni, amelynek megismerhetőségét a törvény mérlegelést nem tűrően kizárja.

a 2-5. §-hoz

A tervezet súlypontja, egyben a benne foglalt szabályozás lényege a közérdekű, valamint a közérdekből nyilvános adatok megismerhetővé tétele. A tervezet minden egyes rendelkezése abból a logikából indul ki, hogy az önkormányzatok, valamint a tervezet hatálya alá tartozó további szervezetek működése során keletkező adatokat proaktívan nyilvánosságra kell hozni. Amint azt az általános indoklás is részletezi, a tervezet az adatok nyilvánosságra kerülését a korrupció elleni küzdelem kezdő lépésének és nem a záróakkordnak tekinti. A nyilvánosságra hozatal módja az önkormányzati honlapon történő közzététel az egyes adatkategóriákra mutató külön linkek útján. A közzétételnek, illetve a nyilvánosságnak ez a formája a könnyű tájékozódást és az adatok fogyasztóbarát hozzáférhetőségét hivatott szolgálni.

A tervezet 2. §-a a kötelező minimumot tartalmazza annak előírásával, hogy a törvények alapján közzéteendő szervezeti, személyzeti és gazdálkodási adatokat az önkormányzat honlapjának erre utaló felületén rendeli elérhetővé tenni. Ez a rendelkezés tehát nem tartalmaz mást, mint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezései polgárbarát végrehajtásának a módszerét.

A 3. § tartalmazza az adathozzáférésnek a proaktív nyilvánosságon túlmutató szabályait, ez a szakasz ugyanis az önkormányzathoz benyújtott adatmegismerési igények teljesítésének a rendjét írja elő. A tervezet azt várja el az önkormányzatoktól, hogy adatigénylési útmutatót készítsenek és tegyenek közzé, ami tartalmazza az adatigénylés fogadására szolgáló elektronikus levélcímet, az adatigénylés teljesítésére vonatkozó, az Infotv. előírásain alapuló szabályok ismertetését, továbbá az adatigénylés teljesítéséért személyében is felelős munkatárs kontaktadatainak a megjelölését. A tervezet azt is elvárja az önkormányzattól, hogy valós időben küldjön visszajelzést az adatigénylőnek, továbbá azt is előírja, hogy ha az adatkérő ezt nem zárja ki, az adatigénylés teljesítését követő legalább 15 napos határidő elteltével hozza nyilvánosságra az adatigénylést és az arra adott választ is. A türelmi idő előírása azért fontos, hogy az adatigénylést előterjesztő személynek vagy szervezetnek rendelkezésre álljon a megismert közérdekű adatok hasznosításához szükséges idő. A tervezet azonban a türelmi idő előírásán túl is csak akkor engedi az adatkérések és az arra adott adatkezelői válaszok

nyilvánosságra hozatalát, hogyha az adatkérő ezt nem zárja ki. Az adatkérése és az arra adott adatkezelői válasz nyilvánosságra hozatala kizárásának a jogáról az adatkezelő kell tájékoztassa az adatkérőt.

A tervezet 4. §-a az alkotmányos keretek között megengedett mértékű derogációval igyekszik mérsékelni a kormány által kiadott rendeletben a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítéséért felszámítani megengedett költségtérítés okozta rombolást. Köztudomású, hogy a közérdekű adatok megismerése iránt előterjesztett igények teljesítéséért megállapítható költségtérítés vált az információs szabadság egyik legnehezebben megkerülhető akadályává. Bár a közérdekű adatok megismerése és terjesztése az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében meghatározott alapvető jog, az Infotv. 29. § (3) bekezdése és közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) kormányrendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) mégis súlyosan korlátozzák ennek az alapjognak az érvényesülését, különös tekintettel arra, hogy milyen könnyű és kockázatmentes a szabályokkal a titkolózó adatgazdáknak visszaélni. E rendelkezések egyes visszasságaira a Nemzeti Adatvédelmi és Információs szabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH) elnöke is felhívta a [figyelmet](#), sőt, a költségtérítés megengedhetőségével szemben bizonyos minimális követelményeket is megfogalmazott (például a részletes, az indokolásra is kiterjedő tájékoztatás követelménye, az összecszerűség levezetésének és alátámasztásának a követelménye, stb.). Bármennyire is indokolt és kívánatos lenne a költségtérítésre vonatkozó rendelkezések teljes újraszabályozása, erre nincsen lehetőség. Az Infotv. vonatkozó előírásai és a kormányrendelet egyetlen területen hagynak számottevő mozgásteret az önkormányzati rendeletben történő szabályozás számára, ugyanis nem írják elő a költségtérítés kötelező megállapítását. A NAIH elnökének 2018. évi tevékenységi beszámolója is akként fogalmaz: „a költségtérítés megállapítása sohasem kötelező”. Ebből következően a tervezet hatálya alá tartozó adatkezelőknek jogukban áll saját magukra az Infotv. és a kormányrendelet által bevezetettnél szigorúbb szabályokat alkalmazni. Így mód van arra, hogy a tervezet akár a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények kötelezően ingyenes teljesítését írja elő. A tervezet azonban nem kívánja elzárni az adatkezelőket attól, hogy a valóban obstruktív adatkérések teljesítésével összefüggésben felmerülő okszerű költségeik megtérítését igényelhessék. Ezért a tervezet kétféle verzióban szabályozza az adatmegismerési igények teljesítéséért előírható költségtérítést. Az első változat a kormány által rendeletben meghatározottnál sokkal szűkebb körben, 4 óra munkaráfordítás helyett nagyobb munkaráfordítás esetén igényelhetően állapít meg költségtérítést. A másik változat kizárja a költségtérítés megengedhetőségét.

A tervezet 5. §-a arra kötelezi az adatkezelőt, hogy tegye lehetővé a honlapon történő közzététel időpontjának a megállapítását. Ennek azért van jelentősége, mert az eddigi tapasztalatok szerint az adatkezelők késedelmesen, sok esetben csak a közérdekű adat megismerésére irányuló igényről döntő bírósági határozatot követően teszik közzé az adatokat. Az adatkezelői jogkövetés megállapítása szempontjából ezért jelentőséggel bír a közzététel időpontjának megállapíthatósága.

a 6-10. §-hoz

A tervezet 6. §-a döntéshozatal átláthatóságát erősíti meg azáltal, hogy kiegészíti a testületi és bizottsági ülések nyilvánosságára vonatkozó törvényi szabályokat azzal a céllal, hogy ösztönözze a társadalmi részvételt és egyszerűsítse a közérdekű adatokhoz való hozzáférést. A tervezet 6. §-ában foglalt rendelkezések egyszersmind feltételezik az önkormányzat szervezeti-működési szabályzatának megfelelő módosítását is. A tervezet 6. §-a a különféle napirendek, előterjesztések közzétételére megfelelő határidőt is biztosít, hiszen az önkormányzat az érdemi

munkavégzés mellett nem biztos, hogy meg tudja oldani a valósidejű közzétételt. Ezért a tervezet ebben körben három naptól tizenöt napig terjedő közzétételi határidőket állapít meg.

A tervezet 7. §-a részben a törvények szerinti kötelező minimumnak a közzétételét írja elő, amikor az amúgy is nyilvánosságra hozandó adatoknak a jól kereshető módon és könnyen hozzáférhető helyen történő megjelenítésére kötelezi az önkormányzatokat. Ebben a körben egyrészt az Infotv. által előírt, másrészt a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény (az indokolás szövegében a továbbiakban: takarékostörvény) által előírt javadalmazási adatok közzétételéről van szó. A tervezet 7. §-a ugyanakkor az egyes önkormányzati tisztségviselők javadalmazására nézve további közzétételi előírásokat is bevezet, amennyiben a tiszteletdíjuk, a költségtérítésük és a nekik járó természetbeni juttatások nyilvánosságra hozatalát is elrendeli. Ez a kötelezettség kiterjed a polgármesterekre, az alpolgármesterekre, a képviselőkre, valamint a bizottságok nem képviselő tagjaira, a bizottsági elnökök és alelnökök külön nevesítése mellett. A javadalmazás nyilvánossága vonatkozik továbbá az önkormányzati tanácsnokokra is. A tanácsnokok az önkormányzat sajátos jogállású tisztviselői. A tanácsnokok a helyhatóság megválasztott képviselői, ezért vonatkoznak rájuk a tervezet által a képviselőkre előírt egyéb nyilvánossági követelmények, így mindenképp a vagyonyilatkozatuk közérdekből nyilvános adatnak minősül. Ugyanakkor a tanácsnokokra anélkül is rábízhatnak komoly felelősséggel járó önkormányzati portfóliókat, hogy egyidejűleg alpolgármesteri vagy polgármesteri megbízatást vállalnának. A nagyobb felelősség azonban önmagában nem jár együtt nagyobb nyilvánossággal. Az egyszerű képviselőknél szélesebb hatáskörökkel rendelkező és számottevően nagyobb mértékű javadalmazásban részesülő tanácsnokok is el kell tűrjék a javadalmazásukra vonatkozó adatok széles körének a nyilvánosságát, továbbá az általuk ellátott feladatok jegyzéke, és az előző évi munkájukról készített beszámolók közzétételét.

A tervezet 8. §-a az adatkezelő által megkötött polgári jogi szerződések nyilvánossága érdekében kétféle kötelezettséget ír elő. Egyrészt e szerződések kereshető listájának a közzétételét, amely tartalmazza a szerződéskötés dátumát, a szerződő fél nevét, a szerződés tárgyát, a szerződés azonosítószámát, a szerződő adószámát és a szerződés értékét. Másrészt ezeknek a szerződéseknek a szövegét oldalhű másolatban, valamint elektronikusan kereshető formátumban rendeli közzétenni. Fontos kiemelni, hogy a közzététel kizárólag a polgári jogi szerződésekre tejed ki, tehát például a munkaszerződésekre és a közigazgatási szerződésekre nem, ahogyan a közmű szolgáltatási szerződésekre sem. A tervezet értelmező rendelkezései körében meghatározottaknak megfelelően a közzétett szerződésekből kizárólag az üzleti titkot és a közérdekből nyilvános adatnak nem minősülő személyes adatot, valamint a minősített adatot és a törvény által a megismerésből mérlegelést nem tűrően kizárt adatot engedi kitakarni a tervezet. A tervezet készítői tisztában vannak azzal, hogy a kitakarni engedett adatokat átfogó adatkategóriákra történő hivatkozás gyakran visszaélést valósít meg és semmi más célja nincs, mint a közérdekű, mindenképp a közpénzek felhasználására vonatkozó adatok titokban tartása. Különösen visszas az üzleti titok védelmére alapított érvelés a közérdekű adatok kezelői részéről, figyelemmel arra is, hogy a törvények az elmúlt években egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek a közpénzből gazdálkodó cégek üzleti titkainak a védelmére. Nem kevésbé aggályos a minősített adat védelmére történő hivatkozás és a közérdekű adatok nyilvánosságának erre alapított akadályozása. A tervezet ennek ellenére kénytelen megengedni a jelzett adatkategóriák védelmét, a józanész és a jóhiszemű joggyakorlás támasztotta követelményekből kiindulva nem feltételezheti ugyanis, hogy az adatkezelők indokolatlanul védik ezeket a rendes körülmények között valóban védelmet igénylő és a védelemre méltó adatokat.

A tervezet a szerződések nyilvánosságának főszabálya alól az adatkezelő mérlegelésétől függően igénybe vehető általános kivételt is enged, amikor lehetővé teszi a kis értékű kontraktusok közzétételének a mellőzését. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ezek a szerződések ne minősülnének közérdekű adatnak, amelyet, erre irányuló megkeresés esetén, az adatkezelő köteles kiadni.

A tervezet 9. §-a az önkormányzat alapítói joggyakorlása alá tartozó alapítványok és az önkormányzatok által irányított költségvetési szervek átláthatósága érdekében szintén kettős kötelezettséget ír elő. Egyrészt elrendeli a jelzett szervezetek listájának a közzétételét, másrészt azt írja elő, hogy ezekre a szervezetekre vonatkozóan részletes adatokat is közzé kell tenni. A részleteiben közzéteendő adatok köre az alapítványok esetében kiterjed az irányítási struktúrára, a döntéshozó és a felügyelő szerv tagjainak nevére, a szervezeti-működési szabályzatra, a létesítő okiratra, továbbá az alapítvány beszámolójára, könyvvizsgálói jelentésére és közhasznúsági mellékletére. Költségvetési szervek körében a közzéteendő adatok köre e szervek természetéből és jogállásából adódóan szűkebb, az csak a költségvetési szerv irányítási struktúrájára, vezetőjének a nevére, valamint a szervezeti-működési szabályzatára vonatkozik.

Hasonló logikát követ a tervezet 10. §-a a gazdasági társaságok esetében is azzal, hogy a nyilvánosságot nemcsak az önkormányzat többségi befolyása alatt álló cégekre, hanem valamennyi olyan gazdálkodó szervezetre kiterjeszti, amely az önkormányzat vagy az önkormányzat alapítói joggyakorlása alá eső alapítvány tulajdonosi részvételével működik. Ennek megfelelően az önkormányzati érdekeltségű vállalatok listáján túl mindazokat az adatokat közzétenni rendeli a tervezet, amelyeket az önkormányzat alapítói joggyakorlása alá eső alapítványok esetében is. Ezen túlmenően a tervezet e cégek vezetőinek a javadalmazására vonatkozó, a takarékosztörvényben meghatározott adatok nyilvánosságra hozatalát is előírja.

Végül ki kell emelni, hogy az alapítványok, a költségvetési szervek és a cégek esetében a tervezet nemcsak az alapító (tulajdonos, irányító önkormányzat) honlapján, hanem az érintett alapítvány, cég, illetve költségvetési szerv honlapján történő közzétételt is előírja.

a 11. §-hoz

A tervezet 11. §-a az elmúlt évtizedek magyarországi közéletének az egyik leginkább neuralgikus pontját, a vagyonyilatkozási rendszert illetően tervez olyan mértékű előrelépést tenni, amelyet az önkormányzati rendelet műfajilag, a jogforrási hierarchiára tekintettel megenged. Fontos hangsúlyozni, hogy a törvények és azok gyakorlati alkalmazása által előidézett hibákat a tervezet nem tudja orvosolni. A tervezet a vagyonyilatkozatokra mint személyes adatok kezelésére tekint és az Infotv. rendelkezéseiből indul ki, amelynek értelmében személyes adatot, egyebek mellett, akkor lehet kezelni, ha az érintett személy a rá vonatkozó személyes adatot nyilvánosságra hozta. A vagyonyilatkozatok jelenleginél nagyobb nyilvánosságának megteremtésére tehát vagy törvényi előírás alapján vagy akkor van lehetőség, ha az érintett a vagyonyilatkozatát maga nyilvánosságra hozza. A tervezet az önkormányzati képviselők vagyonyilatkozatának a webes közzétételét és valamennyi közzétett vagyonyilatkozatának a képviselői jogviszony megszűnését követő naptári év végéig tartó hozzáférhetővé tételét írja elő. A tervezet az önkormányzati képviselők esetében a törvényi előírásoknál nagyobb nyilvánosságot azért tudja elrendelni, mert a képviselői vagyonyilatkozatok közérdekből nyilvánosak, maguk a képviselők pedig közszereplők. A tervezet minden más természetes személy esetében akként rendelkezik, hogy az illető kifejezett és írásba foglalt hozzájárulása esetén lehet a vagyonyilatkozatát a képviselőkre irányadó szabályok szerint nyilvánosságra hozni. Ez vonatkozik az önkormányzati képviselővel közös

háztartásban élő közeli hozzátartozóra, az önkormányzat bizottsága nem képviselő tagjára és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójára, a nem képviselő alpolgármesterre és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójára, az önkormányzat többségi befolyása alatt álló gazdasági társaság képviselőjére jogosult személyre és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójára, az önkormányzat által alapított alapítvány képviselőjére jogosult személyre és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójára, valamint az önkormányzat által irányított költségvetési szerv képviselőjére jogosult személyre és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójára. E személyek vagyonyilatkozata kizárólag az erre vonatkozó, egyértelmű és írásos hozzájárulásuk esetén kerül nyilvánosságra. Külön problémát okoz a kiskorú személyek vagyonyilatkozatának a nyilvánossága, mivel esetükben a saját hozzájáruló nyilatkozat jogilag nem érvényes. Erre tekintettel a tervezet a törvényes képviselő írásba foglalt és kifejezett hozzájárulást tartalmazó nyilatkozatának a beszerzését írja elő. Újabb problémaként merül fel a vagyonyilatkozatok gépi kereshetőségének a hiánya. Bár megtehetné, de a tervezet tartózkodik annak előírásától, hogy a vagyonyilatkozatokat elektronikusan kereshető formában is közzé kell tenni. Ennek elsősorban garanciális oka van, mivel a vonatkozó törvények értelmében a vagyonyilatkozatot nem kötelező gépileg kereshető és szerkeszthető formában kitölteni és az általános gyakorlat is az, hogy az erre kötelezettek kézzel írott és szkennelt szövegeket tesznek közzé. Ha tehát a tervezet azt írja elő, hogy az önkormányzati képviselők szövegszerkesztővel kitöltött formában is tegyék közzé a vagyonyilatkozatukat, óhatatlanul hitelességi problémák merülnének fel, hiszen előfordulhatna, hogy a kézzel írott vagyonyilatkozat tartalma eltér a gépi kitöltésűtől. A tervezet ezt a problémát annak előírásával hidalja át, hogy a gépi kereshetőség követelményét a vagyonyilatkozatukat ilyen formában kitölteni hajlandó személyek vagyonyilatkozatára szűkíti. Mindebből megállapíthatóan a tervezet az erre irányuló lehetőség hiányában nem tudja megoldani a vagyonyilatkozati rendszer legsúlyosabb és legsürgetőbb problémáit. Így nem vezethet be kötelező vagyonosodási vizsgálatot az adózott jövedelemmel arányban nem álló vagyongyarapodás eredetének tisztázására, nem szankcionálhatja a vagyonyilatkozat tételére vonatkozó kötelezettség elmulasztását, nem helyezhet jogkövetkezményeket kilátásba akkor, ha az arra kötelezett feledékenységből vagy más okból nem nyilatkozik valósan vagy teljes körűen, és még sok más közbotrányt okozó vagyonyilatkozati hungarikumot kénytelen kezeletlenül hagyni.

a 12-13. §-hoz

A tervezet célja az, hogy az önkormányzati költségvetés nyers adatainak a közzététele által szakértők, újságírók, civilek számára elemezhetővé, összehasonlíthatóvá tegye az önkormányzat költségvetési gazdálkodását. Mivel az időbeli és önkormányzatok közötti összehasonlítás megköveteli az egységes adatstruktúrát, ezért az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerinti adatszolgáltatási kötelezettségek miatt eleve létrehozott adattáblák közzétételét írja elő a tervezet.

Az állampolgárok tájékoztatása, illetve a részvételi költségvetés lehetőségének megteremtése céljából a tervezet előírja a költségvetés közérthető vizualizációját is.

A tervezet biztosítja továbbá az önkormányzat által beadott és elnyert pályázatok átláthatóságát, számon kérhetőségét. A tervezet ezt a kötelezettséget kizárólag a közpénzből finanszírozott források elnyerése érdekében benyújtott pályázatok, és támogatás iránti egyéb kérelmek vonatkozásában írja elő az önkormányzatok számára.

a 14-15. §-hoz

A közbeszerzések adatainak a közzététele a szerződések proaktív közzétételenek elvét követi, azzal a különbséggel, hogy elrendeli az állam által működtetett elektronikus közbeszerzési rendszerben tárolt adatok közzétételét és linkelését, tovább a szerződések és a közbeszerzések közötti kapcsolat (link) megteremtését.

A tervezet előírja továbbá az egymillió forintot meghaladó összegű beszerzések adatainak a központi közzétételét. Ennek az a célja, hogy hozzájáruljon olyan országos szintű adatbázis létrejöttéhez, amely az önkormányzatok számára is hasznos módon lehetővé teszi a szerződések, beszerzések összehasonlító elemzését.

a 16. §-hoz

A tervezet a bejelentővédelem területén a vagyonyilatkozatokra vonatkozó szabályozáshoz hasonló nehézségekkel kell szembenézzen. Miközben nem tűzheti célul a bejelentővédelem szabályozása és gyakorlata terén mutatkozó jelentős hiányosságok orvoslását, meg kell kísérelje a vonatkozó törvény előírásai által teremtett mozgásteret a lehető leghatékonyabban kihasználni. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a tervezet nem rendelkezhet a közérdekű bejelentők jelenleginél következetesebb, a törvényben előírtnál szélesebb személyi körre kiterjedő és hatásosabb védelméről. A tervezet értelemszerűen nem hozhat létre a közérdekű bejelentők védelméért és a jelzéseik kivizsgálásáért elsődleges felelősséggel tartozó hatóságot sem. Ellenben az önkormányzatoknak lehetőségük van arra, hogy saját hatáskörben, vagyis az önkormányzati hivatali apparátus, az önkormányzati intézmények és az önkormányzati cégek tekintetében gondoskodják a közérdekű bejelentők védelméről és a bejelentések hatékony kivizsgálásáról. A tervezet 16. §-a nem bejelentővédelmi szabályokat tartalmaz, erről ugyanis az önkormányzatoknak, az intézményeikre és a vállalataikra is kiterjedő hatállyal, külön szabályzatot kell alkotniuk. A tervezet, a közérdekű bejelentők védelmére vonatkozó szabályzatok létét és megfelelő minőségét feltételezve a közérdekű bejelentések megtételére és kivizsgálására vonatkozó információknak a nyilvánosságáról rendelkezik. A tervezet 16. §-a értelmében az önkormányzatok arra kötelesek, hogy teljes körűen és közérthetően tájékoztassák a közérdekű bejelentést tenni szándékozó polgárt arról, hogy miként teheti meg a bejelentést, milyen következményekkel kell számolnia, és mit fog tenni az önkormányzat a bejelentéssel. A tervezet azt is elvárja az önkormányzattól, hogy küldjön visszajelzést a közérdekű bejelentőnek, amiben arról számol be, hogy milyen intézkedést tett a bejelentés alapján. A tervezet értelmében az önkormányzat nemcsak a saját apparátusa és intézményei, hanem egy vagy több általa irányított költségvetési szerv, illetve az önkormányzati cégek tekintetében is elláthatja a bejelentővédelmi feladatokat. Ebben az esetben az érintett cégek és költségvetési szervek honlapján azt kell jelezni, hogy a bejelentésekkel összefüggő információk az irányító, illetve tulajdonos önkormányzat honlapján érhetők el.

a 17. §-hoz

A tervezet nem titkoltan támaszkodik a Zuglóban a 2014. évben bevezetett átláthatósági szabályozásra. Az átláthatósági biztos gondolata is a zuglói példa nyomán került be a tervezet rendelkezései közé. Az átláthatósági biztos intézménye tartalmát tekintve, vagyis az átláthatósági biztos által ellátott feladatok köre és az átláthatósági biztosra ruházott felelősség hasonló az 50/2013. (II. 25.) kormányrendeletben létrehozott integritás tanácsadóhoz. A két intézmény abban is hasonlít egymásra, hogy a gyakorlatban még egyik sem bizonyította megcáfolhatatlanul a szükségességét és az indokoltságát. E sommás ítélet megfogalmazásakor ugyanakkor rá kell mutatni a két intézmény nagyon is eltérő működési körülményeire. Miközben ugyanis átláthatósági biztos eddig egyedül Zuglóban működött, tehát maga az

intézmény nem kapott lehetőséget országos méretekben arra, hogy igazolja a létrehozásához fűzött reményeket, addig az integritás tanácsadók hálózata már hatéves múltra tekint vissza. Vagyis az integritás tanácsadók rendszere mondhatni már bizonyította az alkalmatlanságát, miközben az átláthatósági biztosok a jövőben a korábbiaknál sokkalta szélesebb körben kaphatnak lehetőséget arra, hogy igazolják a hatásosságukat.

A tervezet értelmében az önkormányzat köteles létrehozni az átláthatósági biztosi pozíciót, ugyanakkor a tervezet abban mér szabad kezdet ad az önkormányzatoknak, hogy az átláthatósági biztosi feladatokat a hivatal valamelyik közalkalmazottjára bízva, vagy külső szervezetet kér fel. A tervezet értelmében az önkormányzat külsőként civil szervezetet szerződtesse az átláthatósági biztosi feladatokra.

A tervezet az átláthatósági biztosi hatáskörök meghatározásában is hagy valamelyes mozgásteret az önkormányzatoknak. Miközben a tervezet által elrendelt közzétételi feladatok teljesülésének az ellenőrzése kötelezően az átláthatósági biztos hatáskörébe tartozik, addig a közérdekű bejelentések kezelése és kivizsgálása az önkormányzat döntésétől függően kerülhet az átláthatósági biztos feladatai közé. Utóbbi esetben az átláthatósági biztos hatásköre túlmutathat az önkormányzaton és annak hivatali apparátusán és kiterjedhet az önkormányzati intézményekre és az önkormányzati cégekre is.

Függetlenül a szervezeti hatáskörének a terjedelmétől, az átláthatósági biztos intézkedései a tervezet rendszerében meglehetősen szűkre szabottak. Az átláthatósági biztos ugyanis egyfajta önkormányzati ombudsman, és ekként elsősorban nem az a feladata, hogy szankcionálja a közzétételre kötelezettek mulasztásait, hanem sokkal inkább az, hogy nyomon kövesse nyilvánossági követelmények gyakorlati teljesülését. Az átláthatósági biztos beszámol a tapasztalatairól és tájékoztatja a képviselő testületet arról, hogy az átláthatóság megvalósul-e. Amennyiben az átláthatósági biztos a tervezetben foglalt előírások szisztematikus megsértését észleli, az általa adott információ alapján az önkormányzat megfelelő hatáskörrel rendelkező vezetője, végsősoron a polgármester vagy a képviselőtestület teszi meg a szükséges intézkedést.

Amennyiben a közérdekű bejelentésekkel összefüggő feladatok is az átláthatósági biztos hatáskörébe tartoznak, az alapesethez képest aktivista szerepfelfogásra van szüksége. Mindkét esetben fontos azonban hangsúlyozni, hogy az átláthatósági biztos tevékenységét a rá vonatkozó külön szabályban kell részletesen kimunkálni. Erre akár önálló rendeletben, akár a szervezeti-működési szabályzatban, illetve, a közérdekű bejelentésekkel összefüggő feladatok kiosztásától függően, a bejelentővédelmi szabályzatban kerülhet sor.

a 18. §-hoz

A tervezet a hatályba lépés kapcsán kizárólag keretjellegű szabályokat állapít meg, megengedve ezáltal a rendelkezések lépcsőzetes hatálybaléptetését. Erre azért lehet szükség, mert a bevezetni tervezett intézkedések közül egyesek azonnal, mások ellenben csak késleltetve, a megalapozó informatikai és egyéb beruházások elvégzését, illetve adott esetben további háttérszabályok megalkotását követően lehetséges. Azt, hogy az átláthatósági szabályozás életbeléptetésére mikor és milyen ütemezéssel kerülhet sor, az egyes önkormányzatok tudják megítélni. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a 2020. évi költségvetés tervezésekor célszerű eleve a tervezet által javasolt átláthatósági intézkedések végrehajtásához szükséges pénzügyi fedezetről gondoskodni.